Mekke Müşriklerinin Şirkinin Hakîkati

'Dediler ki: Ey Mûsâ Onların ilâhları olduğu gibi [sen de] bize bir ilâh yap!' (A'râf, 138)
Bu âyet ile ilgili kelâmcıların en büyük önderlerinden Ebû Mansûr el-Mâturîdî es-Semerkandî (vefâtı: 333 hicrî) der ki:'Tapınacakları bir ilâh istemeleri Rablerine kâfirlik etmelerinden ve O'nun elçisini yalanlamaktan dolayı değildi. Ancak kendilerini Allah'a ibâdet etmeye ve O'na hizmet [kulluk] yapmaya ehil görmedikleri içindi. Çünkü dünyada krallara ancak onun yanında seçkin ve ona yakın olanların hizmet ettiğini, krallardan uzak olanların da seçkinlerine hizmet ettiklerini görmüşlerdi. İşte buna binâen onlar da -kendilerini Allah'a ibâdete ve O'na kulluğa ehil görmedikleri için- Mûsâ'dan ibâdet edecekleri bir ilâh istediler. Tâ ki o putlara ibâdet onları Allah'a yaklaştırsın! Bu [onların bu tutumu] Allah'ı ta'zîm ve tebcîlden kaynaklanıyordu, küfürden ve ibâdeti O'ndan [nefyedip de] başkasına yöneltmekten değil! Arapların âdeti de böyleydi. Onlar -putlara yaptıkları ibâdet, kendilerini Allah'a daha da yaklaştırsın diye- putlara ibâdet ediyorlardı. Bir kıssada Firavn hakkında zikredilen şey de böyledir. O da kavmi için ibâdet edecekleri putlar belirlemişti ta ki bu putlar [onlara yapılan ibâdet] onları Firavn'a daha da yaklaştırsın. Onların Mûsâ'ya: 'Bizim için bir ilâh yap!' şeklindeki istekleri de bu türdedir. Allah en iyi bilendir.
Bakınız: Te'vîlât, A'râf, 138. âyetin tefsîri